

Lukion tuntijakokeilu

Heikki Blom
Opetusneuvos
Opetus- ja kulttuuriministeriö
3.11.2016

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Undervisnings- och kulturministeriet

Uskalla kokeilla – lukion uusi kehittämisohjelma

- Opetus- ja kulttuuriministeriö on käynnistänyt yhteistyössä Opetushallituksen kanssa Uusi lukio – Uskalla kokeilla -kehittämisohjelman.
- Kehittämisen tavoitteena on lukiokoulutuksen uudistaminen toiminnallisesti niin, että se kykenee vastaamaan myös tulevaisuudessa yhteiskunnallisen kehityksen, uusien tieto- ja taitovaatimusten sekä jatko-opiskelun ja työelämän muutosten asettamiin haasteisiin.
- Kehittämisohjelma sisältää sekä lukion tuntijaon kokeilun että lukioiden kehittämisverkoston toiminnan

Kokeilu (LL 15 §)

- Koulutuksen tai opetuksen kehittämiseksi järjestettävässä kokeilussa voidaan poiketa 10 §:ssä tarkoitetusta tuntijaosta ja opetussuunnitelman perusteista.
- Kokeiluluvan myöntää opetusministeriö. Jos kokeilussa poiketaan vain opetussuunnitelman perusteista, kokeiluluvan myöntää opetushallitus.
- Kokeilulupa myönnetään koulutuksen järjestäjän hakemuksesta. Lupa tarpeelliseen kokeiluun voidaan myöntää sellaiselle koulutuksen järjestäjälle, jolla on edellytykset toteuttaa kokeilu sen tarkoitusta vastaavalla tavalla ja opetukseen liittyviä opiskelijoiden oikeuksia vaarantamatta. Kun samaan kokeiluun osallistuu useiden koulutuksen järjestäjien oppilaitoksia, oppilaitokset valitaan alueellisesti ja kieliryhmittäin mahdollisimman edustavasti.
- Kokeilulupa voidaan myöntää enintään kolmeksi vuodeksi ja sitä voidaan jatkaa enintään kahdella vuodella. Kokeilussa tulee noudattaa opetushallituksen hyväksymää kokeiluohjelmaa.

Kokeilun lähtökohta

- Kokeilussa halutaan kokemuksia valinnaisemman tuntijaon ja yksilöllisempien opiskeluvalintojen toimivuudesta ja sen myötä myös tietoa kokeilun vaikutuksista opiskelijoiden yleissivistykseen ja vaikutuksista ylioppilastutkinnon koevalintoihin ja tutkintomenestykseen.
- Kokeilun taustalla on 2013 ehdotuksensa jättänyt ministeriön laajapohjainen työryhmä, joka muun muassa ehdotti pitkälti kokeilua muistuttavan tuntijaon käyttöönottoa. Lukiokentällä on toivottu rohkeampia uudistuksia, koska vuonna 2014 päätetyssä lukion tuntijaon muutokset jäivät pieniksi.

Kokeilun tavoitteet

- saada kokemuksia valinnaisemman tuntijaon ja yksilöllisempien opiskeluvaihtoehtojen toimivuudesta,
- saada tietoa koulutuksen valtakunnallisten tavoitteiden ja tuntijaon keskinäisestä yhteydestä,
- tuottaa tietoa lukion tuntijaon kehittämiseksi,
- saada tietoa kokeilun vaikutuksista opiskelijoiden yleissivistykseen,
- saada tietoa kokeilun vaikutuksista henkilöstön asemaan,
- saada tietoa kokeilun vaikutuksista erikokoisissa oppilaitoksissa,
- saada tietoa kokeilun toimivuudesta eri opetuskielillä,
- saada tietoa kokeilun vaikutuksista ylioppilastutkinnon koevalintoihin ja tutkintomenestykseen.

Lukion tuntijaon kokeileminen

- Tuntijakokokeilu käynnistyi 1.8.2016 lukien.
- Kokeilusta vastaa opetus- ja kulttuuriministeriö.
- Kokeilu toteutetaan tuntijakoasetuksen (942/2004) 9 §:ssä koulutuksen järjestäjälle säädetyn opetuksen järjestämisvelvoitteen ja Opetushallituksen hyväksymän kokeiluohjelman mukaisesti.
- Kokeilu kohdentuu lukion 1.8.2016 ja 1.8.2017 aloittaviin opiskelijoihin.
- Kokeiluun valittiin koulutuksen järjestäjien tekemien hakemusten perusteella 26 koulutuksen järjestäjää ja 28 lukiota.

Ympäristö ja luonnontieteet (opiskelijan tulee opiskella vähintään 9 syventävää kurssia, joista 1 kurssi terveystietoa)

- Biologia 5
- Maantiede 4
- Fysiikka 7
- Kemia 5
- Terveystieto 3

Humanistis-yhteiskunnalliset tieteet (opiskelijan tulee opiskella vähintään 9 syventävää kurssia, joista 1 kurssi uskontoa/elämäkatsomustietoa)

- Filosofia 4
- Psykologia 5
- Historia 6
- Yhteiskuntaoppi 4
- Uskonto/elämäkatsomustieto 6

tuntijakokeilu

- Kokeilu ei kohdennu äidinkieleen ja muihin kieliin, matematiikkaan, taito- ja taideaineisiin.
- Kokeilussakin opiskelijan tulee opiskella kaikki tuntijakoasetuksessa säädetyt pakolliset kurssit ylioppilastutkinnossa kirjoittamissaan aineissa.
- Opiskelijoilla oikeus valita, opiskelevatko he kokeilussa olevan tuntijaon vai valtioneuvoston asetuksen mukaisen tuntijaon mukaan.
- Opiskelijan tulee edelleenkin opiskella 75 kurssia. Koulutuksen järjestäjän tarjontavelvoite tarjottavien opintojen suhteen ei muutu, joten myös opettajien asema on turvattu.

- Kokeilussa tulee huolehtia opiskelijoiden riittävästä opinto-ohjauksesta ja antaa opiskelijoille riittävästi tietoa heidän tekemisensä valintojen mahdollista vaikutuksista ylioppilaskirjoituksiin ja jatko-opintoihin.
- Kokeiluun valittava koulutuksen järjestäjä sitoutuu myös osallistumaan kokeilun vaikutusten seurantaan ja arviointiin.
- Kokeilussa pakollisten kurssien määrä laskee nykyisen tuntijaon 47-51 kurssista 30-34 kurssiin

Yleissivistys ei heikkene

- Nykyinen lukio on luonteeltaan varsin pirstaleinen. Tätä on kritisoitu. Opiskelijan tulee opiskella pakollisena 18:sta oppiainetta. Näistä kuitenkin suurin osa, kaksi kolmasosaa on sellaisia, joita opiskellaan pakollisina yhden tai kahden kurssin verran ja näistäkin yksi kolmasosa on sellaisia, joita tarvitsee opiskella vain yhden irrallisen kurssin verran.
- Valtioneuvoston tuntijakoasetuksessa korostuu aikaisempaa enemmän uudenlainen näkemys yleissivistyksestä. Siinä painottuvat tietojen ohella entistä enemmän opiskelijan saamat valmiudet ja taidot kuten muun muassa oppimisen, kriittisen ajattelun, työskentelyn, tiedon hankinnan ja -hallinnan sekä vuorovaikutuksen taidot.
- Kokeilu ei heikennä yleissivistystä vaan vahvistaa ja syventää sitä.